

POSTANOWIENIE

Dnia 29 września 2011 r.

Sąd Najwyższy w składzie :

SSN Mirosław Bączyk (przewodniczący)

SSN Anna Kozłowska (sprawozdawca)

SSN Krzysztof Pietrzykowski

w sprawie z wniosku Elżbiety O.
przy uczestnictwie Bolesława O.
o podział majątku wspólnego,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej
w dniu 29 września 2011 r.,
skargi kasacyjnej uczestnika postępowania
od postanowienia Sądu Okręgowego w G.
z dnia 28 czerwca 2010 r.,

uchyla zaskarżone postanowienie w punktach:

- a) **pierwszym zmieniającym punkty: drugi, trzeci, siódmy, dziesiąty, dwunasty i trzynasty postanowienia Sądu Rejonowego z dnia 19 grudnia 2006 r.,**
- b) **b) trzecim oddalającym w pozostałej części apelację uczestnika,**
- c) **czwartym orzekającym o kosztach postępowania odwoławczego i kosztach sądowych -**
i w tym zakresie przekazuje sprawę Sądowi Okręgowemu do ponownego rozpoznania pozostawiając temu Sądowi rozstrzygnięcie o kosztach postępowania kasacyjnego.

Uzasadnienie

W wyniku ponownego rozpoznania sprawy Sąd Rejonowy postanowieniem z dnia 19 grudnia 2006 r. dokonał podziału majątku dorobkowego Elżbiety O. i Bolesława O. w ten sposób, że ustalił skład tego majątku wymieniając w sentencji postanowienia jego składniki i ich wartość oraz ogólną wartość tego majątku, nadto ustalił, że wnioskodawczyni Elżbieta O. w okresie od kwietnia 1991 r. do grudnia 2006 r. pobrała pożytki z tytułu czynszu najmu lokalu użytkowego usytuowanego na nieruchomości położonej przy ul. K. nr 1 objętej wieczystym użytkowaniem stanowiącym majątek dorobkowy małżonków, w łącznej kwocie 141.568,80 zł. Ustalił, że uczestnik Bolesław O. od czerwca 1985 r. do marca 1991 r. pobrał pożytki z tytułu czynszu najmu lokalu użytkowego usytuowanego na tej nieruchomości – w łącznej kwocie 21.257,70 zł oraz ustalił, że wnioskodawczyni poniosła nakłady na majątek wspólny w wysokości 9.236,62 zł i oddalił dalej idące żądanie o rozliczenie nakładów i pożytków. Dokonując podziału majątku wspólnego, Sąd przyznał Elżbiecie O. i Bolesławowi O. oznaczone składniki tego majątku i z tytułu wyrównania udziałów w majątku wspólnym, zasądził od uczestnika na rzecz wnioskodawczyni kwotę 13.973.04 zł, określając warunki płatności, nakazał wnioskodawczyni, w związku z przyznaniem uczestnikowi praw do gruntu i budynku usytuowanego na nieruchomości przy ul. K. 1, aby w terminie 3 miesięcy licząc od dnia uprawomocnienia się orzeczenia opróżniła, opuściła i wydała uczestnikowi tę nieruchomość. Wartość przedmiotu postępowania ustalił na kwotę 456.479,44 zł, orzekł o wpisie ostatecznym, o kosztach postępowania i kosztach sądowych. Umorzył nadto postępowanie w zakresie składników nie stanowiących majątku dorobkowego i w zakresie ustalenia nierównych udziałów.

Podstawą tego rozstrzygnięcia były następujące ustalenia faktyczne i oceny prawne. Związek małżeński wnioskodawczyni i uczestnik postępowania zawarli w dniu 29 stycznia 1956 r. Od czerwca 1985 r. małżonkowie O. pozostawali w separacji. Wyrok rozwiązujący ich małżeństwo uprawomocnił się w dniu 5 grudnia 1990 r.; małżonkowie O. nie zawierali w czasie trwania małżeństwa umów majątkowych małżeńskich, Sąd nie znosił też łączącej ich wspólności majątkowej małżeńskiej. W dniu 13 września 1975 r. uczestnik otrzymał przydział lokalu mieszkalnego o powierzchni 85 m² przy ul. S. 15A/17 na zasadzie własnościowego

prawa do lokalu spółdzielczego w Lokatorsko – Własnościowej Spółdzielni Mieszkaniowej. Wkład budowlany pochodził z majątku wspólnego małżonków. Z uwagi na zadłużenie lokalu uczestnik w dniu 25 lutego 2002 r. został wykluczony ze Spółdzielni, a w dniu 21 kwietnia 2004 r. zapadł wyrok eksmitujący wnioskodawczynię z tego lokalu. Po rozliczeniu podlegającego zwrotowi wkładu budowlanego pozostała do wypłaty kwota została byłym małżonkom wypłacona po połowie. W sentencji postanowienia prawo do lokalu zostało wymienione z uwagą, że prawo to wygasło.

Wnioskodawczyni i uczestnikowi przysługiwał na prawach wspólności ustawowej udział wynoszący 178/10.000 części w prawie użytkowania wieczystego działek nr 237 (obszaru 173 m²), nr 238 (obszaru 929 m²), nr 232 (obszaru 125 m²), nr 233 (obszaru 113 m²) oraz prawo własności pawilonu handlowo-usługowego o powierzchni 72,3, 3 m² – położonych przy ul. K. 1. Sąd ustalił też, że do majątku wspólnego małżonków należały nadto i te składniki majątkowe, które następnie objęto sentencją postanowienia. Szczegółowe postępowanie dowodowe nie doprowadziło do ustalenia dalszych aktywów majątku wspólnego stron. W związku z wnioskami stron Sąd dokonał rozliczenia nakładów poniesionych z majątku wspólnego na majątki osobiste małżonków i z majątków osobistych na majątek wspólny. Rozliczenie objęło należności, które pobrał uczestnik tytułem czynszu z lokalu użytkowego w okresie od 1985 r. do marca 1991 r. W tym czasie strony pozostały w separacji, uczestnik był związany z inną kobietą, lokal użytkowy znajdujący się w pawilonie przy ul. K. 1 był wynajmowany przez uczestnika i wyłącznie on uzyskiwał z tego korzyści. Uzyskane kwoty zatrzymywał dla siebie, nie łożąc przy tym na utrzymanie rodziny, w tym wspólnego syna stron; świadczył na jego rzecz jedynie sporadycznie prezenty. Rozstrzygając o żądaniu wnioskodawczyni rozliczenia pobranych przez uczestnika w ten sposób korzyści, Sąd pierwszej instancji dopuścił dowód z opinii biegłego, który ustalił możliwą do uzyskania w tamtym okresie wysokość czynszu z lokalu, łącznie na kwotę 2586 zł. Wnioskodawczyni zgłosiła wniosek o dokonanie waloryzacji, w związku z czym Sąd, przy wykorzystaniu opinii biegłego, dokonał takiej waloryzacji, odnosząc ustaloną kwotę do średniego miesięcznego wynagrodzenia pracowników w gospodarce społecznej w poszczególnych latach; dało to kwotę 42.515,38 zł.

Sąd, odwołując się do treści art. 357¹ k.c. i wyrażając pogląd, że ryzyko spadku siły nabywczej pieniądza powinno obciążać obie strony, kwotę tę podzielił na połowę i kwotę 21.257,70 zł wymienił w punkcie III sentencji postanowienia i ostatecznie przyjął do rozliczenia. Podstawy prawnej rozliczenia czynszu pobranego w czasie małżeństwa, na zaspokojenie wyłącznie potrzeb uczestnika, Sąd upatrywał w art. 45 k.r.o. Dokonując zaś rozliczenia nakładów jakie poniosła uczestniczka ze swego majątku osobistego na majątek wspólny, Sąd wskazał, że nakłady te obejmują wydatki poczynione po rozwodzie na utrzymanie rzeczy stanowiące majątek wspólny (podatki i podobne daniny), w łącznej kwocie 9.242,62 zł. Ponadto, w związku z tym, że po rozwodzie wnioskodawczyni wyłącznie korzystała z lokalu użytkowego położonego przy ul. K. 1, wynajmując go i pobierając czynsz, Sąd, na wniosek uczestnika, ustalił wysokość pożytków osiągniętych przez nią z tego tytułu w okresie od kwietnia 1991 r. do daty orzekania na kwotę 141.568, 80 zł. Jako podstawę tego rozstrzygnięcia Sąd wskazał art. 207 k.c. Ostatecznie, po ustaleniu wartości należących do małżonków praw, Sąd wartość wszystkich składników majątkowych wchodzących w skład majątku ustalił na kwotę 619.305,94 zł. Wartość ta obejmowała wartość nieruchomości gruntowych opisanych w sentencji postanowienia, wartość prawa użytkowania wieczystego, wartość samochodu marki Mercedes, wartość wierzytelności do Banków, nadto wartość uzyskanych przez wnioskodawczynię pożytków z lokalu użytkowego i pożytki uzyskane przez uczestnika. Sąd następnie ustalił wysokość udziałów byłych małżonków (po 309.652,97 zł) i dokonał rozliczenia uwzględniając, że udział każdego z małżonków podlega pomniejszeniu o pobrane przez tego małżonka pożytki, a także o otrzymane ze Spółdzielni kwoty wynikłe z rozliczenia prawa do lokalu przy ul. Startowej, zaś wartość udziału uczestnika podlega nadto pomniejszeniu o kwotę jaką otrzymał ze sprzedaży samochodu mercedes. Rozliczenie wskazywało, że uczestnikowi przyspaść powinna wartość 193.345,27 zł, a wnioskodawczyni 91.034,17 zł. Po rozstrzygnięciu, któremu z małżonków przypadają konkretne składniki majątkowe w naturze, Sąd ostatecznie wskazał, że wnioskodawczyni otrzymała wartość 81.679,44 zł, co oznacza, że należy jej się dopłata w kwocie 9.354,73 zł, do której doliczył połowę jej nakładów i łącznie

zasądził na jej rzecz od uczestnika kwotę 13.973,04 zł, o taką bowiem kwotę za dużo otrzymał uczestnik w wyniku rozliczeń dokonanych w sprawie.

Na skutek apelacji wnioskodawczynie i uczestnika od tego postanowienia, postanowieniem z dnia 28 czerwca 2010 r. Sąd Okręgowy zmienił zaskarżone postanowienie w ten sposób, że z opisu składników stanowiących majątek dorobkowy wyeliminował wygasłe spółdzielcze własnościowe i wierzytelności do banków i określił wartość podlegających podziałowi składników majątku dorobkowego według wartości ustalonej w postępowaniu apelacyjnym. Zmieniając rozstrzygnięcie w zakresie ustalenia wysokości pobranych przez wnioskodawczynię od kwietnia 1991 r. do maja 2010 r. pożytków z lokalu użytkowego usytuowanego na nieruchomości przy ul. K. 1, wartość tę określił na 198.927 zł, a wartość pobranych przez uczestnika z tego lokalu pożytków w okresie od czerwca 1985 r. do grudnia 1990 r. określił na 144.126,61 zł. Ustalił też, że wartość poniesionych przez wnioskodawczynię nakładów na majątek wspólny wyniosła 28.000,73 zł. Zmieniając zaskarżone postanowienie, Sąd Okręgowy dokonał nadto podziału majątku dorobkowego i z tytułu wyrównania udziałów w majątku wspólnym zasądził od uczestnika na rzecz wnioskodawczynie kwotę 178.767,10 zł, określając warunki zapłaty tej kwoty, orzekł o opróżnieniu lokalu użytkowego zajmowanego dotychczas przez wnioskodawczynię, ustalił wartość przedmiotu postępowania na kwotę 600.830 zł, orzekł o wpisie ostatecznym, o kosztach postępowania i sądowych, uchylił punkt I podpunkt f) zaskarżonego postanowienia i w tym zakresie umorzył postępowanie. W pozostałej części oddalił obie apelacje i orzekł o kosztach postępowania apelacyjnego.

W uzasadnieniu rozstrzygnięcia Sąd Okręgowy wskazał, że zmiana zaskarżonego postanowienia w zakresie wartości składników majątkowych wiązała się z ponownym ustaleniem ich wartości, potrzeba taka wynikła zaś w związku ze zmianą cen wywołaną upływem czasu. W związku z zarzutami apelacji wnioskodawczynie, Sąd ustalił wysokość nakładów z majątku odrębnego (osobistego) na majątek wspólny na kwotę 28.000,73 zł oraz ustalił, że uczestnik w okresie od 1985 r. do grudnia 1990 r. z lokalu użytkowego pobrał pożytki w kwocie 144.126, 61 zł, przy czym kwota ta została obliczona przy zastosowaniu waloryzacji przez odniesienie się do przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia

pracowników w gospodarce uspołecznionej. Wysokość pożytków pobranych przez wnioskodawczynię od kwietnia 1991 r. do maja 2010 r. ustalił Sąd na kwotę łącznie 198.927 zł, na podstawie umów i dokumentów PIT wskazując, że chodzi o rozliczenie na podstawie art. 207 k.c. pożytków rzeczywiście uzyskanych, a nie możliwych do osiągnięcia. Za nieuzasadnione w związku z tym uznał żądanie uczestnika ustalenia, za pomocą dowodu z opinii biegłego, wartości rynkowej stawki czynszu tym bardziej, że uczestnik nie wykazał, że wnioskodawczyni pobierała czynsz w kwocie wyższej niż przez nią wykazywany. Czyniąc rozważania w związku z dokonaną waloryzacją i wskazując jako jej podstawę prawną art. 357¹ § 3 k.p.c., Sąd Okręgowy wywiódł, że podstawę materialnoprawną żądania rozliczenia pobranych pożytków nie stanowił art. 45 k.r.o. ale art. 32 k.r.o. Dochody i pożytki z majątku wspólnego (tu pobrane przez uczestnika) stanowią odrębną kategorię praw majątkowych unormowaną właśnie w art. 32 k.r.o. Przepis ten, w §2 pkt 2, w brzmieniu obowiązującym w dacie ustania wspólności majątkowej stron, stanowił, że do majątku wspólnego zalicza się dochody majątku wspólnego. Ten zaś składnik i jego wartość Sąd ustala z urzędu. Przy spadku wartości pieniądza, w sytuacji gdy istnieje potrzeba ustalenia aktualnej wartości dochodu wyrażonego w pieniądzu, zastosowanie powinien mieć art. 358¹ § 3 k.c. Ostatecznie Sąd ustalwszy wartość składników majątkowych na łączną kwotę 600.830 zł wskazał, że udziały małżonków wynoszą po 300.415 zł. Skoro zaś uczestnik otrzymał w wyniku podziału majątek wartości 493.200 zł, powinien dopłacić wnioskodawczyni 192.785 zł oraz zapłacić połowę wartości uzyskanych pożytków czyli 72.063,30 zł. Uzyskaną kwotę należało jednak pomniejszyć o 99.463,50 zł jako połowę wartości pobranych przez wnioskodawczynię pożytków. Sąd pomniejszył nadto tak obliczoną kwotę o 14.000 starych zł, po waloryzacji = 618 zł, taką bowiem kwotę uczestnik przekazał jej z tytułu pobranych przez niego pożytków. Ostatecznie, na rzecz wnioskodawczyni i uczestnika Sąd Okręgowy zmieniając postanowienie Sądu pierwszej instancji zasądził kwoty wynikające z dokonanego przez siebie rozliczenia.

W skardze kasacyjnej od postanowienia Sądu Okręgowego, skierowanej przeciwko rozstrzygnięciom zawartym w punktach:

a) pierwszym:

– zmieniającym punkt pierwszy litera d) postanowienia Sądu Okręgowego w części wskazującej łączną wartość majątku wspólnego,

– w części zmieniającej punkty drugi i trzeci postanowienia Sądu Okręgowego (określających wysokość pobranych przez wnioskodawczynię i uczestnika pożytków z lokalu położonego przy ul. K. nr 1),

– w części zmieniającej postanowienia Sądu Okręgowego w punkcie siódmym (zasądającym od uczestnika na rzecz wnioskodawczyni dopłatę w kwocie 178.767,10 zł),

– zmieniającym postanowienia Sądu Okręgowego w punktach dziesiątym, dwunastym i trzynastym (określających wartość przedmiotu postępowania, wysokość wpisu ostatecznego i orzekających o kosztach sądowych należnych Skarbowi Państwa),

b) trzecim i czwartym w części dotyczącej uczestnika,

opartej na podstawie z art. 398³ § 1 pkt 1 k.p.c., uczestnik zarzucił naruszenie art. 358¹ § 3 i § 4 k.c. w związku z art. 45 § 1 k.r.o. per analogiam i art. 415 k.c. przez zastosowanie waloryzacji sądowej do przeliczenia podlegającej zwrotowi do majątku wspólnego równowartości dochodów jakie osiągnął z najmu lokalu użytkowego. Zarzucił nadto naruszenie art. 206 i art. 207 k.c. w związku z art. 6 k.c. przez ustalenie dochodów jakie mogła uzyskiwać wnioskodawczyni z tytułu najmu lokalu w nominalnych wysokościach zamiast według rynkowej wartości czynszu przeliczonej na poziom z daty orzekania.

We wnioskach skarżący domagał uchylenia postanowienia Sądu Okręgowego w zaskarżonej części i przekazania sprawy temu Sądowi do ponownego rozpoznania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Stosunki uregulowane w prawie rodzinnym, jakkolwiek są ze swej natury stosunkami cywilnoprawnymi, niewątpliwie jednak wykazują pewną odrębność z uwagi na leżące u ich podstawy szczególne regulacje dotyczące samego stosunku prawnorodzinne. Ta specyfika powoduje, że ustawa nakazuje byłym małżonkom inaczej rozliczać ich powinności mające źródło w istniejących uprzednio

więzach rodzinnych. Proste przeniesienie pewnych instytucji prawa obligacyjnego na stosunki majątkowe istniejące między byłymi małżonkami, nie zawsze jest możliwe.

Rozważając zastosowanie art. 358¹ § 3 k.c. do roszczeń małżonków wynikających z posiadania przez nich majątku wspólnego, należałoby od razu zauważyć, że majątek ten to ogół aktywów, a więc masa, podlegająca jako całość specyficznemu reżimowi rozliczeń (art. 684 w związku z art. 567 § 3 k.p.c.), powołany zaś przepis dotyczy wierzytelności istniejącej w ramach oznaczonego, jednostkowego stosunku zobowiązaniowego. Próba jednak zastosowania tego przepisu wymagałaby w pierwszej kolejności oceny charakteru zobowiązania, do którego przepis miałby być zastosowany.

Art. 358¹ §1 k.c. wyraża zasadę nominalizmu, a § 3 tego artykułu – wyjątek od tej zasady. Oznacza to, że dopuszczona w § 3 waloryzacja dotyczy zobowiązań objętych nominalizmem. Zasada nominalizmu odnosi się do zobowiązań pieniężnych, świadczenie pieniężne jest tu świadczeniem głównym od samego początku powstania stosunku zobowiązaniowego. Nie odnosi się natomiast tzw. zobowiązań niepieniężnych ze świadczeniem pieniężnym, w których funkcja występującego w nim pieniądza jest funkcją kompensacyjną. W sprawie niniejszej – aczkolwiek Sąd Okręgowy ma rację, że zgodnie z art. 32 § 2 pkt 2 k.r.o., dochody z majątku wspólnego (tu: czynsz z lokalu wynajmowanego osobie trzeciej) stanowią dorobek małżonków – jest jasne, że dochody te zostały zużyte i w dacie ustania małżeństwa nie istniały w żadnej postaci. Zostały przez uczestnika zużyte, jak ustalił Sąd, z uszczerbkiem dla rodziny. W czasie trwania małżeństwa małżonkowie są uprawnieni do korzystania z dochodów jakie przynosi ich majątek wspólny. Jedynie zużycie tych dochodów przez jednego z małżonków, we własnym interesie z uszczerbkiem dla rodziny, uzasadnia obowiązek tego małżonka dokonania zwrotu. Nie budzi wątpliwości, że przepisy kodeksu rodzinnego i opiekuńczego nie przewidują wprost dla takiej sytuacji podstawy prawnej. Ugruntowany jest jednak pogląd, że wówczas zastosowanie ma art. 45 k.r.o., który takie zużycie pozwala traktować jako nakład uczyniony z majątku wspólnego na majątek osobisty. Obowiązek pieniężnego rozliczenia tak rozumianego nakładu z obowiązku tego nie czyni jednak zobowiązania stricte pieniężnego. Próba

zakwalifikowania takiego rozliczenia sytuowałaby go po stronie zobowiązań niepieniężnych ze świadczeniem pieniężnym z uwagi na niewątpliwie kompensacyjną funkcję. Poszukiwanie podstawy prawnej dla obowiązku rozliczenia się przez małżonka z pożytków pobranych w czasie małżeństwa z uszczerbkiem dla rodziny w art. 415 k.c. również nie uzasadniałoby zastosowania waloryzacji z uwagi na kompensacyjny i w tym wypadku, charakter zobowiązania; zobowiązanie odszkodowawcze jest zobowiązaniem niepieniężnym ze świadczeniem pieniężnym.

Należy jednak dodać, że uprawnienie do żądania waloryzacji świadczenia pieniężnego powstaje zawsze w ramach istniejącego już wcześniej stosunku prawnego. Specyfika stosunków regulowanych k.r.o. powoduje, że zużycie przez małżonkach dochodów przynoszonych przez majątek wspólny w czasie trwania małżeństwa, powodując uszczerbek w tym majątku, rodzi w oznaczonej sytuacji jedynie obowiązek wyrównania tego uszczerbku. Art. 358¹ § 3 k.c. stanowi, że sąd może zmienić wysokość lub sposób spełnienia świadczenia pieniężnego. Tymczasem obowiązek wyrównania uszczerbku powstaje dopiero wówczas, gdy tak zdecyduje sąd, po myśli art. 45 § 2 k.r.o., przed podziałem majątku dorobkowego lub też przy podziale dorobku. Nie ma tu zatem istniejącego wcześniej zobowiązania z takim świadczeniem, które, w chwili wykonania tego zobowiązania, na skutek spadku siły nabywczej pieniądza wymagałoby waloryzacji (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 9 września 2009 r. V CSK 39/09 OSNC-ZD 2010/2/62). Wartość nakładu z majątku wspólnego na majątek osobisty ustala się według cen z daty wyrokowania, reguła ta nie może być jednak utożsamiana z waloryzacją wynikająca z art. 358¹ § 3 k.c. Sposób ustalenia wysokości takiego nakładu, przy zastosowaniu cen z daty wyrokowania, zależy od okoliczności sprawy. Potrzeba przeszacowania, nazywanego potocznie waloryzacją, nie uzasadnia zastosowania art. 358¹ § 3 k.p.c.

Odnosząc się do zarzutu naruszenia art. 206 i art. 207 k.c., zauważyć należy, że do przepisów tych odsyłają przepisy art. 46 k.r.o. w związku z art. 1035 k.c. Przepis art. 206 k.c. wskazuje, że każdy współwłaściciel jest uprawniony do współposiadania rzeczy wspólnej oraz do korzystania z niej w takim zakresie jaki daje się pogodzić ze współposiadaniem i korzystaniem z rzeczy przez pozostałych

współwłaścicieli. Zgodnie zaś z art. 207 k.c., pożytki i przychody z rzeczy wspólnej przypadają współwłaścicielom w stosunku do ich udziałów; w takim samym stosunku współwłaściciele ponoszą wydatki i ciężary związane z rzeczą wspólną. Pożytkami są pożytki naturalne i cywilne. Co do zasady, nie można zakwestionować stanowiska Sądu odwoławczego, że należało dokonać rozliczenia tych pożytków, co do których zostało ustalone, iż wnioskodawczyni już je osiągnęła. Rzeczą skarżącego było udowodnienie, że kwota rzeczywiście osiągnięta była wyższa. Uszło jednak uwagi Sądu, że uczestnik przez cały tok procesu domagał się jednak ustalenia korzyści odniesionych przez wnioskodawczynię z tytułu posiadania, z wyłączeniem uczestnika, lokalu objętego współwłasnością wskazując, że korzyść ta powinna być ustalona według stawek rynkowych. Na obowiązek współwłaściciela dokonania takiego rozliczenia zwrócił uwagę Sąd Najwyższy w uchwale z dnia 10 maja 2006 r. III CZP 9/06 (OSNC 2007/3/37). W uchwale z dnia 13 marca 2008 r., III CZP 3/08 (OSNC 2009/4/53), Sąd Najwyższy analizując zagadnienie obowiązku zapłaty wynagrodzenia za korzystanie z wyłączeniem pozostałych współwłaścicieli z rzeczy będącej przedmiotem współwłasności, wskazał, że art. 206 k.c. stwarza kompetencje do korzystania przez wszystkich współwłaścicieli z rzeczy jako całości, nie zaś do korzystania z rzeczy lub jej części z jednoczesnym wyłączeniem innych uprawnionych. Takie korzystanie stanowi naruszenie uprawnień pozostałych współwłaścicieli. Naruszenie uprawnienia do korzystania z rzeczy daje natomiast współwłaścicielowi, w razie wykazania przesłanek stosowania art. 224 § 2 lub art. 225 k.c., prawo żądania zapłaty wynagrodzenia od tego współwłaściciela, który wyłącznie korzystał w całości lub części z przedmiotu współwłasności.

Z tych względów Sąd Najwyższy, uwzględniając wynikający ze skargi kasacyjnej zakres zaskarżenia, na podstawie art. 398¹⁵ § 1 k.p.c., orzekł jak w sentencji. O kosztach postępowania kasacyjnego orzeczono na podstawie art. 108 § 2 k.p.c. w związku z art. 398²¹ k.p.c.

md